

АДРИАН—ЛУИ КОШЛЕ

/1809/

Роден е в Шарлевил (Ардените) през 1788 г. в семейството на участник в Учредителното събрание. По време на Консулството той влиза в администрацията и достига до редица отговорни служби и постове. След идването на Бурбоните той е отстранен. Втората реставрация го лишава от административната му кариера. Той се заема с търговия и обикаля източната и северната част на Европа.

Около 1825 г. е консул в Бразилия и Мексико. След Юлската революция — 1830 г., става шарже д'афер в Мексико. В 1834 г. е генерален консул в Молдавия и Влахия (1834), в Египет (1837). Напуснал дипломатическата кариера, той става член на Държавния съвет през 1841 г., а покъсно, в 1857 г. — на Сената.

Представеният тук маршрут е изработен по данни, които Кошле е събрал, когато изпълнявал интендантска служба в провинцията Илирия през 1809 г. Този маршрут трябвало да улесни френските куриери, които били затруднени да се придвижат на Балканите поради обстоятелството, че по това време и по суша, и по море имало военни действия — войната с Русия, която започнала през 1806 г., военните операции на Англия в 1809 г. за овладяване на Йонийските острови и пр.¹

МАРШРУТ ОТ РАГУЗА ДО КОНСТАНТИНОПОЛ

	Френски левги
1-ви преход — От Рагуза до Каstellново, в Далмация.	6
2-ри „ — От Каstellново до Катаро, в Далмация.	6
3-и „ — От Катаро до Антивари, в Горна Албания; доста хубав път, малък град.	6
4-и „ — От Антивари до Дулчино, в Горна Албания; градът е раз- положен на малка река.	4

- 5-и „ — От Дулчиньо до Скутари или Скудра, 8
в Горна Албания; голям град,
укрепен и добре населен.
Пътят от Дулчиньо до Скутари е
труден. Трябва да се преминават
планини и реката Баянка.
- 6-и „ — От Скутари до Алесио. 8
Пътят е още по-труден; трябва да
се преминават планини и реката
Дрин, обикновено наричана Дримбихи,
до устието на която е разположен
градът.
- 7-ми „ — От Алесио до Албанополи 16
Пътят е планински и доста труден.
Градът, който обикновено наричат
Кроя, е бил някога столица на Алба-
ния; разположен е на Дрин.
- 8-ми „ — От Албанополи до Акрида или Ахрида², 18
в Македония; голям, добре населен
град; родно място на император
Юстиниан, чието име е носил някога.³
- 9-и „ — От Акрида до Москополи, 4
в Македония; труден планински път;
приятен търговски град.
- 10-и „ — От Москополи до Петоля⁴ (произнася
се Бетоля) или Монастир, 8
в Македония; доста труден път.
Трябва да се преминават много пла-
нини и гори. Голям, укрепен, добре
населен град, някогашна столица на
царството на пеонците; разположен
е на извънредно богато с риба езе-
ро, името на което обикновено носи
(Бетоля).
- 11-и „ — От Петоля или Монастир до Прилипо, 8
в Македония; планински път. Гра-
дът, който обикновено наричат Пер-
лепе, е разположен на малка река.
- 12-и „ — От Прилипо до Кюпрюли⁵, 12
в Македония; пътят е труден.
Трябва да се преминават много пла-
нини и гори и реката Вардари.

- Градът е разположен на реката Псиня⁶; той е малък.
- 13-и „ — От Кюпрюли до Истиб, 10
в Македония; пътят е много труден поради високите планини и реките, които трябва да се преминават. Градът е разположен на реката
- 14-и „ — От Истиб до Стацаица⁷, 5
в Македония; пътят е доста хубав. Местността е открита. Градът е разположен на река Мар-
- 15-и „ — От Стацаица до Паланка⁸, 8
в Македония; страната е планинска, пътят безводен. Градът е разположен на река Ескер.
- 16-и „ — От Паланка до Гюстендил (произ- 6
нася се Кюстендил), в Македония; доста хубав път; открита местност. Градът е голям и укрепен, разположен на река Ескер.
- 17-и „ — От Гюстендил до Дусница⁹ (или Бус- 5
ница), в Тракия; доста хубав път; открита местност; градът е малък.
- 18-и „ — От Дусница (или Бусница) до Бани¹⁰, 8
в Тракия; труден път. Градът е разположен в равнина край малка река; но за да се достигне до него, трябва да се преминават планини.
- 19-и „ — От Бани до Късдере¹¹, 4
в Тракия; пътят е доста хубав; местността е открита; трябва да се премине само една малка река, на която е разположен. Малък град, населен предимно с татари, които са се установили тук.
- 20-и „ — От Късдере до Базанцик¹², 6
в Тракия; наричат го обикновено

Татар-Базанцик поради многото татарски ханове, заточавани тук, и за да се различава от множеството други градове със същото име. Доста хубав път; богато и приятно поле. Малък град, населен предимно от татари и турци, почти всичките овчари.

21-ви	„	— От Базанцик до Филипополи, в Тракия; хубав път; богато и красиво поле. Градът е един от най-големите в османската империя; той е много стар, богат и търговски. Разположен е на река Марица, която минава през Адрианопол и се влива в Егейско море.	6
22-ри	„	— От Филипополи до Папазли, в Тракия; пътят е хубав; преминава през прелестни градини. Има някои, изцяло потънали в рози, от които правят прочутото масло. Градът е малък, приятен, разположен на малка река, която се влива в Марица.	6
23-и	„	— От Папазли до Кюяли ¹³ , в Тракия; пътят е хубав; полето прекрасно. Градът е малък, но приятен; разположен е на малка река, която се влива в Марица.	5
24-и	„	— От Кюяли до Узунзова, в Тракия; хубав, път; богато и приятно поле. Градът е голям, богат и търговски; разположен е на река, която се влива в Марица.	6
25-и	„	— От Узунзова до Мустафа-Паша Кюпрюсю, или Моста на Мустафа-Паша, в Тракия; пътят е хубав, полето красиво и богато. Разположението е много благоприятно: по този мост се преминава Марица, за да се отиде в Адрианопол. До моста е гра-	10

- дът, който носи името на оня, който го е построил; той е малък и добре разположен.
- 26-и „ — От Мустафа-Паша Кьопрюсю или Моста на Мустафа-Паша до Адрианопол, в Тракия; пътят е хубав; полето богато и приятно. Градът е старата столица на османската империя, много дълго преди превземането на Константинопол; той е укрепен, красив и богат; разположен е на мястото, на което се събират три реки, които се вливат в Марица. 6
- 27-ми „ — От Адрианопол до Апса (произнася се Хапсия), в Тракия; малък град, разположен в полето край пътя. 5
- 28-ми „ — От Апса до Ескибаба, в Тракия; пътят е хубав, местността открита, полето е красиво. Малък, но приятен град. 5
- 29-и „ — От Ескибаба до Бургас, в Тракия; голям, населен и богат град, известен с работилниците си за грънчарски изделия, направени от червена и черна пръст, която се копае в околностите на града. 4
- 30-и „ — От Бургас до Чорлу, в Тракия; хубав път, който може да се премине за един ден. Градът е построен от дърво и е мизерен; той е на 6 левги от морето. 10
- 31-ви „ — От Чорлу до Силиврие, в Тракия; доста хубав път, който може да се мине за един ден. Градът е хубав, голям и добре населен. 10
- 32-ри¹⁴ „ — От Силиврие до Понте-Гранде (на местния език се казва Бююк-Чекмедже), в Тракия; хубав път. Градът е 6

голям, населен и търговски. Мостът е прекрасен на височина и ширина.

- 33-ти преход — От Понте-Гранде до Понте-Пиколо (или Кючюк-Чекмедже), 3
в Тракия; хубав град. Градът е среден.
- 34-ти — От Понте-Пиколо до Константинопол, 3
в Тракия; пътят е павиран по цялата си дължина до вратите на Константинопол, в който се влиза през Адрианополската врата, наричана от турците Едирна-Капуси.¹⁵

Увод: Б. Цветкова
Превод: Ст. Кайнаров
Коментар: П. Коледаров

¹ Животописните данни за автора черпим от GDU.

² Изопачено от Охрид, СР Македония, СФРЮ.

³ Родното място на имп. Юстиниан I (527—565) не е установено с положителност. Вж. Фр. Баришић Досадашњ ђокушај и убификациј Града Justiniana Prima. Сб. Филозофског факултета, књ. VII—I, Београд, 1963, с. 127—142 и пос. там литература. П. Коледаров, Към въпроса за развитието на селищната мрежа и нейните елементи в средищната и източната част на Балканите от VII до XVIII в., ИПИ, т. 18, 1967, с. 117, го локализира в дн. Таор, Скопско. В случая Кошле погрешно приема, че Охрид е родното място на византийския император, имайки пред вид титлата на архиепископа, чнето седалище е в този град. Той се титулувал „Архиепископ на цяла България и Първа Юстиниана“. Вж. Ив. Снегаров, Охридската архиепископия-патриаршия от основаването до унищожението ѝ (1019—1795 г.), С., 1928.

⁴ Изопачено от Битоля, СР Македония, СФРЮ.

⁵ Изопачено от Кюпрюлю, тур. форма на името на гр. Велес, СР Македония, СФРЮ.

⁶ Изопачено от р. Пчиня.

⁷ Изопачено от Страцин, град в СР Македония, СФРЮ.

⁸ Кошле грещи, Крива Паланка е на Крива река, а не на Искъра. Същата грешка прави и за Кюстендил.

⁹ Изопачено от Дупница, дн. гр. Станке Димитров. Кошле погрешно го поставя в Тракия.

¹⁰ Тогава с. Долна баня, дн. град в Софийски окръг.

¹¹ Момин проход, Софийски окръг, дн. квартал от гр. Костенец.

¹² Изопачено от Пазарджик.

¹³ Изопачено от Каяджик, дн. квартал в гр. Димитровград.

¹⁴ Погрешно е повторен тук № 31.

¹⁵ Преводът е направен по изданието със заглавие под № 117 в библиографията към настоящия том.